

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/43/2025
Identifikačné číslo spisu:	5824010217
Dátum vydania rozhodnutia:	29.10.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Petr Kaňa
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:5824010217.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Kaňa a členov senátu JUDr. Jozefa Šutku a JUDr. Emila Dubňanského na neverejnom zasadnutí konanom 29. októbra 2025 v Bratislave, v trestnej veci obvineného O. C. pre prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d) Trestného zákona, o dovolaní obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 11. decembra 2024, sp. zn. 2To/96/2024, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku sa dovolanie obvineného O. C. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Námestovo (ďalej tiež „súd I. stupňa“) rozsudkom z 25. júla 2024, sp. zn. 4T/34/2024 uznal obvineného O. C. za vinného pre prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že:

i napriek tomu, že trestným rozkazom Okresného súdu Námestovo sp. zn. 0T/3/2023 zo dňa 5.1.2023, právoplatným dňa 5.1.2023, mu bol okrem iného, uložený aj trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu vo výmere 5 rokov a 8 mesiacov, ktorý v čase skutku trval, dňa 22.1.2024 v čase o 09:29 hod. viedol po ceste I/59 v Tvrdosíne, časť Krásna Hôrka, v smere od obce Nižná na mesto Trstená, osobné motorové vozidlo značky Citroen Berlingo, ev. č.: D., pričom pri rodinnom dome č. XXX v H., bol zastavený a kontrolovaný hliadkou Okresného dopravného inšpektorátu Okresného riaditeľstva PZ Dolný Kubín.

Za to mu súd I. stupňa podľa § 348 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 37 písm. m), § 38 ods. 2, ods. 4 Trestného zákona uložil (nepodmienečný) trest odňatia slobody vo výmere 8 mesiacov, na výkon ktorého ho zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Krajský súd v Žiline (ďalej tiež „odvolací súd“) na základe odvolania prokurátora rozsudkom z 11. decembra 2024, sp. zn. 2To/96/2024 (ďalej tiež „napadnutý rozsudok“), podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 3 Trestného poriadku zrušil vyššie citovaný rozsudok súdu I. stupňa vo výroku o treste s tým, že podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku obvinenému uložil podľa § 348 ods. 1 Trestného zákona účinného od 6. augusta 2024 nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 12 mesiacov, na výkon

ktorého ho zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Súčasne podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie obvineného ako nedôvodné zamietol.

* * *

Obvinený O. C. prostredníctvom zvolenej obhajkyne (JUDr. Miroslava Bobíková) podal na súde I. stupňa dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 11. decembra 2024, sp. zn. 2To/96/2024, z dôvodu uvedenom v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

V dovolaní v podstatnom namietať, že počas trestného konania nepopieral, že viedol motorové vozidlo v čase výkonu trestu zákazu činnosti, ktorý mu uložil súd, avšak popieral, vzhľadom na okolnosti prípadu, že by sa týmto správaním dopustil konania kvalifikovaného podľa § 348 ods. 1 písm. d) Trestného zákona vyjadrujúc názor, že jeho konanie malo byť hodnotené ako konanie v skutkovom omyle, ktoré spadá pod definíciu tzv. zdanlivej (putatívnej) krajnej núdze v zmysle § 24 ods. 1 Trestného zákona. V tomto kontexte v rámci svojej obhajoby poukazoval na to, že pri posudzovaní splnenia podmienok krajnej núdze v zmysle § 24 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona sa musí prihliadať na dve základné hľadiská. Na objektívne, aká bola reálna situácia, ale aj na subjektívne, ako sa situácia javila osobe konajúcej v krajnej núdzi. Obdobnému nebezpečenstvu už v minulosti totiž čelil, pričom výsledkom bolo výrazné zhoršenie zdravotného stavu jeho družky, svedkyne Z. a nevyhnutnosť lekárskeho zásahu. V tom čase bol prestrašený a pod časovým stresom. Svedkyňa sa zdravotný stav zhoršoval, a preto situáciu logicky vyhodnotil ako vážnu a jediné čo v danej chvíli z jeho pohľadu mohol urobiť, bolo čo najskôr pacientku dopraviť do nemocnice. Keďže tá bola vzdialená cca 7 minút jazdy motorovým vozidlom, najrýchlejším a najmä najúčinnším riešením z jeho pohľadu bol osobný odvoz, pretože mal z minulosti s volaním RZP zlú skúsenosť, a z tohto objektívneho dôvodu túto možnosť ani v danej chvíli nebral do úvahy.

V ďalšej časti dovolania obvinený po citácii z odôvodnenia rozsudku súdu I. stupňa k výroku o vine, s ktorou sa stotožnil aj krajský súd, namietať viaceré tvrdenia krajského súdu, konštatované v odôvodnení jeho rozsudku, ktoré v konečnom dôsledku viedli krajský súd k rozhodnutiu o uznaní viny a zamietnutiu jeho odvolania. Ako neobjektívne hodnotil konštatovanie krajského súdu týkajúce sa zdravotného stavu jeho družky a skutočnosť, že sám, z pohľadu medicínskeho, nepopisoval odborne „zhoršenie stavu“, čo nemožno pripisovať neverohodnosti či účelovosti jeho výpovede. Krajský súd opakovane poukazoval na fakt, že zo správania sa pacientky - svedkyne Z. neboli objektívne preukázané zdravotné problémy, ktoré oni popisovali. Dané problémy neboli viditeľné ani členovi policajnej hliadky a neboli objektívne zistené ani následným lekárskeym vyšetrením. V tejto súvislosti poukazoval na to, že každý pacient bolesť znáša rozdielne, rozdielne dáva najavo svoje zdravotné problémy a má rozdielny tzv. „prah bolestivosti“. Sama svedkyňa Z. vypovedala, že nepatrí k ľuďom, ktorí pri akýchkoľvek ťažkostiach okamžite navštevujú lekára. Uviedla však, že večer mala vážne problémy s dýchaním, zvracala, mala kŕče. O tom, že sama svoj zdravotný stav zľahčovala, svedčí aj jeho výpoveď, v ktorej potvrdil, že družka mala bolesti, ale hovorila, že ju to do rána prejde. Ráno však svedkyňa opätovne zvracala a bolesti sa začali stupňovať. Sama svedkyňa uviedla, že po tom, ako prišli k motorovému vozidlu, sa jej zdravotný stav zhoršil, zhoršilo sa jej dýchanie, mala väčšie kŕče a napínalo ju na zvracanie. Z tohto dôvodu mu povedala, že nie je schopná motorové vozidlo „odšoférovať“ a to bol jediný dôvod, prečo si sadol za volant.

V nadväznosti na uvedené ďalej namietať, že skutočnosť, že pacientka v prítomnosti policajnej hliadky „nestonala“, nezvracala ani sa nestážovala na kŕče, neznamenal, že reálne danými problémami netrpela. Príslušník polície nie je odborník v medicíne a sám, iba vizuálne, nemôže posudzovať aký je reálny zdravotný stav osoby, ktorá navonok nejaví žiadne vážne zdravotné problémy a to, že nezaznamenal zdravotné problémy pacientky, nemôže byť dôvodom tvrdenia, že týmito reálne netrpela.

V tejto súvislosti spochybňoval tvrdenie krajského súdu o tom, že ani lekárske vyšetrenie nepotvrdilo, že pacientka by mohla byť v ohrození života a nepotvrdilo sa objektívne ani samotné tvrdenie svedkyne Z., že zdravotné problémy reálne aj mala, keďže v justičnej praxi nie je výnimkou, že poškodený hovorí o subjektívnych ťažkostiach, ktoré objektívnym vyšetrením nemusia byť potvrdené, pričom lekár potvrdí

dôvodnosť neschopnosti práve z dôvodu subjektívne uvádzaných ťažkostí, a súdy dané závery akceptujú. Podporne k uvedenému citoval aj z výpovede ošetrojúceho lekára svedka MUDr. M. O., ktorý okrem iného uviedol, že pacientka sa po príchode sťažovala na bolesti brucha, a ako vyplývalo z predloženej lekárskej správy, uvádzala tiež zvracanie a hnačku a preto sa podrobila základnému lekárskemu vyšetreniu, bola jej odobratá krv a absolvovala sono brušnej dutiny so záverom lekára - dyspeptický syndróm, ktorý sa v odbornej lekárskej literatúre definuje ako súbor chronických funkčných tráviacich ťažkostí a problémov, a má rôzne príčiny a rôznu intenzitu. Lekár ďalej vypovedal, že v danom prípade obvinený mohol iba ťažko posúdiť, či citované ťažkosti sú ľahkého alebo ťažšieho charakteru, ktoré môžu spočívať napr. v akútnej príhode brušnej a v prípade, že by sa táto diagnóza potvrdila, znamenalo by to potrebu okamžitého operačného zákroku, v opačnom prípade by mohlo dôjsť k ohrozeniu života.

Obvinený následne po citácii § 24 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona svoju dovoláciu argumentáciu rozvíjal v tom smere, že pri posudzovaní splnenia podmienok krajnej núdze sa musí prihliadať na dve základné hľadiská. Na objektívne, aká bola reálna situácia, ale aj na subjektívne, ako sa situácia javila osobe konajúcej v krajnej núdzi. Opätovne zdôraznil (ako je to uvedené v úvode jeho dovolania), že obdobnému nebezpečenstvu už v minulosti čelil, pričom výsledkom bolo výrazné zhoršenie zdravotného stavu jeho družky, nevyhnutnosť lekárskeho zásahu, jeho prestrašenosť, časový stres a preto situáciu logicky vyhodnotil ako vážnu, a jediné čo v danej chvíli, z jeho pohľadu mohol urobiť, bolo čo najskôr pacientku dopraviť do nemocnice osobným odvozom, pretože z minulosti mal zlú skúsenosť s volaním RZP.

V tejto súvislosti argumentoval aj tým, že ak sa osoba, ktorá koná v krajnej núdzi, mylne domnieva, že je prítomné priamo hroziace nebezpečenstvo a neskôr sa ukáže, že tomu tak nie je, ide o putatívnu krajnú núdzu, ktorú síce priamo Trestný zákon neupravuje, no definuje ju judikatúra. O tzv. zdanlivú (putatívnu) krajnú núdzu ide vtedy, ak sa páchatel omylom domnieva, že jestvuje nebezpečenstvo priamo hroziace záujmu chránenému Trestným zákonom, avšak v skutočnosti takéto nebezpečenstvo nejestvuje. Takýto prípad sa posúdi podľa zásad o skutkovom omyle, ktorý vylučuje zodpovednosť páchatela za úmyselný trestný čin.

Z uvedených dôvodov bol toho názoru, že v danom prípade boli naplnené všetky zákonné podmienky na konštatovanie existencie putatívnej krajnej núdze a že krajský súd nerozhodol zákonne, keď v danom prípade jeho konanie - vedenie motorového vozidla v čase výkonu trestu zákazu činnosti - právne posúdil ako prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d) Trestného zákona a odsúdil ho na výkon trestu odňatia slobody vo výmere 12 mesiacov nepodmienečne a nepostupoval tak, aby ho vzhľadom na uvedené skutočnosti podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku spod obžaloby oslobodil.

Navrhol preto, aby dovolací súd rozsudkom vyslovil porušenie zákona v jeho neprospech a zrušil rozsudok odvolacieho súdu, ako aj ďalšie rozhodnutia naň obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a vrátil vec na nové konanie a rozhodnutie Krajskému súdu v Žiline

* * *

Prokurátorka Okresnej prokuratúry Námestovo (ďalej tiež „prokurátorka“) v písomnom vyjadrení k dovolaniu obvineného uviedla, že sa v celom rozsahu stotožnila s rozsudkom krajského súdu.

Obvinený v podanom dovolaní, rovnako ako v priebehu tak prípravného konania, ako aj súdneho konania, poukazoval na jeho konanie ako na konanie v skutkovom omyle, ktoré spadá pod definíciu tzv. zdanlivej (putatívnej) krajnej núdze podľa § 24 ods. 1 Trestného zákona, avšak v tejto súvislosti upozornila na zásadu subsidiarity a zásadu proporcionality. Poukazovala aj na obmedzujúce podmienky tohto právneho inštitútu, z ktorých v danom prípade nebola naplnená minimálne práve zásada subsidiarity, ktorá spočíva v tom, že konať v krajnej núdzi je možné až po využití všetkých reálne

dostupných prostriedkov na odvrátenie hroziaceho nebezpečenstva, pričom je potrebné vychádzať z reálne využiteľných možností, napr. v konkrétnom prípade privolaním rýchlej zdravotnej pomoci, alebo požiadanim napr. suseda, bývajúceho na blízku. Ak nie je splnená čo i len jedna z obmedzujúcich podmienok právneho inštitútu krajnej núdze (konkrétne zásada subsidiarity), potom teoretizovanie o objektívnych hľadiskách (reálna situácia) a subjektívnych hľadiskách (ako sa situácia javila osobe v krajnej núdzi), na ktoré poukazoval obvinený v dovolaní, nemalo, podľa jej názoru pre posúdenie, či sa jedná, resp. nejedná o krajnú núdzu, žiadny právny význam. V priebehu konania tak okresný ani krajský súd nespochybňoval zdravotné problémy družky obvineného Z., avšak poukazovanie na zlé skúsenosti obvineného s privolaním RZP v minulosti ešte nezakladá posúdenie jeho konania ako konania v krajnej núdzi, keďže prioritne je potrebné sa zaoberať zásadou subsidiarity, ktorá v danom prípade nebola splnená.

Preto dospela k názoru, že v danom prípade nie je naplnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného zákona, pretože tak prvostupňový ako aj odvolací orgán posúdili zistený skutkový stav po právnej stránke správne.

V tomto kontexte dovolaciemu súdu navrhla, aby dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

* * *

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) primárne skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde na to určenom (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), ďalej, že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), a že boli splnené aj podmienky uvedené v § 372 ods. 1 Trestného poriadku.

Pripomína, že v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku je ako dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v dovolaní uvedené, pričom táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb vytýkaných napadnutému rozhodnutiu a konaniu, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania v ňom uvedených v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Podstatné sú teda vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie správnosť ich subsumpcie (podradenia) pod konkrétne dôvody ustanovenia § 371 Trestného poriadku (rozhodnutie uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120/2012).

Poznamenáva tiež, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu.

S ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca v mene obvineného, najvyšší súd je viazaný dovolaním do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti nemôže ísť nad rámec dovolania a v ňom špecifikovaných dôvodov (§ 385 Trestného poriadku).

* * *

Dovolací súd konštatuje, že obvinený v dovolaní uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktorý je naplnený, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie aj nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona) a pod.

Vecnú opodstatnenosť dovolania obvinený odvíja primárne z toho, že v čase spáchania skutku konal v krajnej núdzi, a hoci viedol motorové vozidlo v dobe uloženého trestu zákazu činnosti viesť všetky druhy motorových vozidiel uloženého mu súdom, svojím konaním odvracal nebezpečenstvo priamo hroziace záujmu chránenému zákonom (na ochrane zdravia iného), ktoré malo predstavovať zhoršenie zdravotného stavu jeho družky - svedkyne Z. spojené s nevyhnutnosťou lekárskeho zásahu, ktorého včasnosť jej nemohol zabezpečiť inak než tým, že ju sám (osobne) odvieze motorovým vozidlom, hoci tým súčasne poruší zákaz takej činnosti mu uložený právoplatným odsudzujúcim rozhodnutím.

Obvinený teda vecne namieta, že rozhodnutie súdu je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

V tejto súvislosti dovolací súd upriamuje pozornosť na judikované rozhodnutie (R) zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 47/2014, z ktorého závery vyjadrené v právnych veciach II. a III. znejú nasledovne:

II. Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. slúži výlučne na nápravu hmotnoprávnych chýb. Dikciou za bodkočiarkou vylučuje námietky skutkové, tzn. nie je prípustné právne účinne namietat', že skutok tak, ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa, bol zistený nesprávne a neúplne, ani hodnotenie vykonaných dôkazov, pretože určitý skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu.

III. Pre možnosť posudzovania podmienok nutnej obrany alebo putatívnej obrany, ako okolností vylučujúcej protiprávnosť činu v dovolacom konaní, by zistený skutok musel obsahovať skutkové okolnosti svedčiace na možnosť konania obvineného v nutnej obrane alebo v putatívnej obrane. Za tejto situácie by bol dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. naplnený vtedy, ak by také okolnosti boli nesprávne právne vyhodnotené, t. j. ako nespĺňajúce kritériá uvedené v § 25 Tr. zák., hoci v skutočnosti by ich spĺňali.

Hoci uvedené rozhodnutie svoj právny záver adresuje k otázke možnosti/nemožnosti posudzovania v dovolacom konaní z podnetu odvolania obvineného podmienok nutnej obrany (nie krajnej núdze), principiálne vyjadruje podmienky a v ich rámci súčasne aj zákonné limity (medze) pre dovolací súd pre hodnotenie správnosti/nesprávnosti záverov súdov v pôvodnom konaní v otázke naplnenia/nenaplnenia zákonných podmienok okolností vylučujúcich protiprávnosť, t. j. aj krajnej núdze.

V tejto súvislosti pre posudzovanú vec je tak podstatným že skutok, pre ktorý bol v tejto trestnej veci obvinený právoplatne odsúdený, v jeho popise rámcovanom v tzv. skutkovej vete výroku o vine nevyjadruje vôbec žiadne okolnosti, ktoré by nasvedčovali hoci aj možnosti jeho konania v krajnej núdzi (resp. v domnelej krajnej núdzi). Skutok nepopisuje ani okolnosť prevozu jeho družky do zdravotníckeho

zariadenia, ani jej zdravotný stav, detaily situácie v čase zastavenia vozidla policajnou hliadkou, okolnosti komunikácie medzi obvineným a policajtami, resp. stav v akom sa nachádzala jeho družka (Z.), a akým spôsobom bola (z pohľadu prípadných prejavov zdravotných ťažkostí) vnímaná členmi policajnej hliadky a pod.

Už len z tohto dôvodu dovolacie námietky obvineného vecne spadajú výlučne pod tzv. námietky skutkové, ktorými sa obvinený snaží zvrátiť spôsob hodnotenia dôkazov súdmi v pôvodnom konaní, avšak v poukaze a zdôrazňovaní takých okolností, ktoré nenachádzajú svoj odraz v skutkovej vete výroku o vine odsudzujúceho rozhodnutia, z dôvodu ktorého nepodliehajú prieskumnej povinnosti, a teda možnosti ich zohľadnenia a autonómneho posúdenia dovolacím súdom.

* * *

Preto už len nad rámec dovolací súd k argumentácii obvineného marginálne poukazuje na nasledovné zákonné ustanovenia a skutočnosti.

Podľa § 24 ods. 1 Trestného zákona (krajná núdza) čin inak trestný, ktorým niekto odvracia nebezpečenstvo priamo hroziace záujmu chránenému týmto zákonom, nie je trestným činom.

Podľa § 24 ods. 2 Trestného zákona nejde o krajnú núdzu, ak bolo možné nebezpečenstvo priamo hroziace záujmu chránenému týmto zákonom za daných okolností odvrátiť inak alebo ak spôsobený následok je zjavne závažnejší ako ten, ktorý hrozil. Rovnako nejde o krajnú núdzu, ak ten, komu nebezpečenstvo priamo hrozilo, bol podľa všeobecne záväzného právneho predpisu povinný ho znášať.

K dovolacej argumentácii obvineného, ktorá je obsahovo identická s jeho odvolacími námietkami, t. j. že konal v krajnej núdzi, resp. že z jeho strany šlo o zdanlivú (putatívnu) krajnú núdzu, dovolací súd konštatuje, že ide o otázku skutkovú, ktorú súdy oboch stupňov na základe dôkazov vykonaných na hlavnom pojednávaní nepovažovali za splnenú, keď zistili, že obvineným uvádzané nebezpečenstvo (družka sa mala nachádzať v život ohrožujúcom stave) nebolo žiadnym relevantným spôsobom preukázané.

Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku pri posudzovaní splnenia podmienok krajnej núdze okrem iného uviedol, že medzi výpoveďou obžalovaného a svedkyne Z. boli podstatné rozdiely najmä v popise zdravotného stavu M. Z.. Pokiaľ obžalovaný vnímal to, že družka mala zdravotné problémy už večer (21.1.2024) a potom aj ráno (22.1.2024), ktoré sa prejavovali bolesťami brucha, kŕčmi a zvracaním, svedkyňa popisuje ten istý stav aj tým, že mala i hnačky dokonca, že zvracala a stav sa jej zhoršil aj pred vozidlom, čo ale obžalovaný stojac pri nej, uvedené (takto) vo svojej výpovedi vôbec nepopisuje. Pokiaľ mala svedkyňa obavu z toho, že ide o stav podobný tomu z roku 2021, kedy mala okrem popisovaných ťažkostí na tele i viditeľné (alergické) kožné fľaky, takéto objektívne viditeľné (pozorovateľné) fľaky (ani iné viditeľné známky) zo dňa 22.1.2024 vôbec vo výpovedi dňa 15.2.2024 nepopisuje, pričom lieky (žalúdočné kvapky a Ibuprofén) mala pritom užiť už večer dňa 21.1.2024. Ani obžalovaný sa vo výpovedi (dňa 22.1.2024) nevyjadril k žiadnym viditeľným znakom, ktoré by dňa 22.1.2024 na tele družky vnímal a mal mať preto podobnú obavu z jej zdravotného stavu ako v roku 2021. Pre posúdenie konania obžalovaného je smerodajný práve ten moment, v ktorom sa obžalovaný dňa 22.1.2024 (v čase okolo 9:29 hod.) rozhodol, že družku osobne zavezie autom do nemocnice v H. vedomý si toho, že má súdom uložený trest zákazu činnosti vodiča. Tento stav je skutkovo dôkazne dokumentovaný jedine výpoveďou obžalovaného a svedkyne Z.. Nikto iný tento nimi (navyše i rozdielne) popísaný (zdravotný) stav M. Z. nevidel. Rovnako ani žiadnym iným dôkazom (práve) tento stav nie je objektivizovaný.

Odvolací súd, po časovej analýze skutkového deja, na strane 18 (posledný odsek) odôvodnenia napadnutého rozsudku zároveň konštatoval, že tvrdenie obžalovaného o jeho konaní v krajnej núdzi, resp. v skutkovom omyle (pri tzv. putatívnej krajnej núdzi) nemá oporu vo vykonaných dôkazoch a je tvrdením síce podporeným čiastočne výpoveďou svedkyne Z., ktorú ale ako výpoveď družky

obžalovaného odvolací súd vyhodnocuje ako výpoveď nevierohodnú, podanú so zjavným cieľom pomôcť svojmu druhovi, aby tento nebol za toto konanie (navyššie spáchané v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia) trestne stíhaný. Z rovnakého dôvodu krajský súd ako nevierohodnú vyhodnocuje aj výpoveď obžalovaného, ktorá je okrem toho v časti (ako to krajský súd uvádza v tomto rozsudku už vyššie) navyše rozporná i so samotnou výpoveďou svedkyne Z.. Uvedené úvahy odvolacieho súdu vyhodnocované už k tomuto momentu (k tejto časti skutkového deja) korešpondujú aj s dôkazmi, ktoré boli vykonané na hlavnom pojednávaní a dokumentujú zdravotný stav svedkyne Z. dňa 22.1.2024 (napr. v nemocnici) objektívnymi dôkazmi.

Následne odvolací súd vyhodnotil skutkový stav tak, podporne s poukazom na výpoveď svedka MUDr. M. O. (ošetrojúci lekár) a lekárske správy (č. l. 39 a 40), ktoré už odvolací súd nemá ambíciu na tomto mieste znova nadbytočne opakovať, že svedkyňa M. Z. nebola v žiadnom ohrození života a zdravia. Jediným argumentom o údajnej „bolesti brucha v epigastriu, zvracaní dnes a včerajšom prehnaní“ je záznam, ktorý MUDr. O. uviedol v správe podľa vyjadrenia (ktoré lekár nerozporuje, ale píše čo hovorí) pacientky Z. (krajský súd dodáva, že svedkyňa Z. vo výpovedi dňa 15.2.2024 tvrdila, že dňa 22.1.2024 mala i hnačky, pričom toto ošetrojúcemu lekárovi MUDr. O. dňa 22.1.2024 ani len neuvádzala). Uvedené tvrdenia pacientky Z. (u ošetrojúceho lekára) sa žiadnym iným spôsobom objektívne ani len nepotvrdili. Ošetrojúci lekár MUDr. O. v ďalšom v správe uvádza tzv. palpačnú (rozumej na dotyk) citlivosť v strednom epigastriu, ktorá skutočnosť je rovnako subjektívne pacientom (pri stláčaní dotknutého miesta lekárom) vnímaná a ošetrojúcim lekárom v správe (jednoducho bez medicínskeho komentu) zapísaná. Tak ošetrojúci lekár MUDr. O. v správe v čase o 11:46 hod. a ani sono vyšetrenie vykonané MUDr. O. (v čase o 10:37 hod.) objektívne nepreukázali, že by pacientkou Z. subjektívne uvádzané informácie o jej zdravotnom stave mali svoju (právnú, či medicínsku) relevanciu, o čom svedčí i záverečné konštatovanie ošetrojúceho lekára MUDr. O. - známky APB (rozumej akútnej poruchy brušnej) neprítomné, šetriaca diéta. Na subjektívne podané informácie - argumenty pacientky Z. („...dnes zvracala, včera ju prehnalo“), ošetrojúci lekár nereagoval ani len žiadnou medikamentóznou liečbou, či podaním akejkoľvek látky (napr. infúzie, ktorej podanie svedkyňa Z. uvádza vo svojej výpovedi), o čom svedčí nielen výpoveď svedka MUDr. O., ale aj lekárske správy, (v ktorých sa žiaden taký úkon, resp. reakcia na vyšetrenie pacientky nešpecifikuje). Výkladu pojmu dispeptický syndróm, ktorý (subjektívne) podáva obžalovaný v podanom odvolaní, nezodpovedá postoj a záver ošetrojúceho lekára MUDr. O., ktorý pacientku v čase o 11:46 hod., prepúšťa bez ďalšieho domov s doporučením na šetriacu diétu. Povedané inak, ani v tomto momente nebolo z takto vykonaných dôkazov preukázané, že by svedkyňa M. Z. bola v život ohrozujúcom stave.

Zhrnutím takto vyššie krajským súdom podrobne popísanému dôkaznému stavu odvolací súd v závere úvah konštatuje, že okrem subjektívneho tvrdenia obžalovaného, že jeho družka M. Z. sa dňa 22.1.2024 v čase cca o 9:29 hod. nachádzala v život ohrozujúcom stave, z ktorého dôvodu sa rozhodol, že v záujem ochrany jej života a zdravia, poruší súdom uložený trest zákazu činnosti a odvezie ju do nemocnice, nebolo žiadnym iným dôkazom kvalifikovane preukázané, že takýto stav u menovanej nastal, resp. že by tu vôbec hrozil. Rovnako tvrdenie svedkyne Z. pri jej subjektívne vyhodnotenom zdravotnom stave (bolesti brucha, kŕče, zvracanie a hnačky v život ohrozujúcom stave) nemalo oporu v žiadnom inom kvalifikovanom dôkaze. Z dôkazov, ktoré dokumentovali zdravotný stav M. Z. o niekoľko minút po odchode z D. (výpoveď svedka nstržm. G., záznam o skutku), ako aj z dôkazov objektívne dokumentujúcich zdravotný stav M. Z. v nemocnici v Trstenej, krajský súd konštatuje, že M. Z. nebola v čase spáchania skutku (22.1.2024 v čase cca o 9:29 hod.) v život ohrozujúcom stave. Tvrdenie obžalovaného (sústredené k momentu začatia jazdy s vozidlom) ako súčasť jeho obrany bolo podané s cieľom zbaviť sa trestnoprávnej zodpovednosti za svoje konanie, pričom rovnako tvrdenie svedkyne Z., ako družky obžalovaného, malo tomuto tvrdeniu obžalovaného iba napomôcť. Konanie obžalovaného preto krajský súd vyhodnocuje rovnako ako okresný súd ako konanie nie v krajnej núdzi, a ani ako konanie v skutkovom omyle (tzv. putatívna krajná núdza). Konanie obžalovaného opísané v skutkovej vete odvolaním obžalovaného napadnutého rozsudku je i krajským súdom vyhodnotené ako konanie osoby plne trestne zodpovednej. S odvolacími argumentmi obžalovaného (o krajnej núdzi, resp. putatívnej krajnej núdzi) sa preto krajský súd nestotožňuje.

Záverom odvolací súd ešte konštatoval, že v predmetnej veci v konaní obžalovaného, v žiadnom prípade nejde ani len o teoretickú možnosť (potrebu) uvažovať o inštitúte krajnej núdze (jej pomyselných hraniciach v danej trestnej veci) a preto ani ďalšie úvahy o prekročení týchto hraníc nie sú opodstatnené a ani len hodné ďalších úvah, ktoré (odvolacie úvahy obžalovaného) nemajú (dôkazný) súvis s touto trestnou vecou.

Najvyšší súd na tomto mieste dáva do pozornosti obvinenému, že odvolací súd logickým, akceptovateľným a rozumným spôsobom vysvetlil, prečo nepovažoval podmienky krajnej núdze vyplývajúce z § 24 Trestného zákona za splnené, pričom toto jeho odôvodnenie možno hodnotiť za obsahovo vyčerpávajúce a reagujúce na všetky podstatné odvolacie argumenty obvineného.

Inštitútu krajnej núdze vychádza z uvedenia si toho, že v bežnom živote sa môžu vyskytnúť hraničné situácie odôvodňujúce potrebu obetovania jedného spoločenského záujmu (resp. hodnoty) v prospech iného, ktorý je pre spoločnosť zjavne cennejší, pokiaľ takáto významnejšia hodnota je vystavená hrozbe narušenia, poškodenia alebo zničenia a neexistuje iný spôsob jej ochrany ako ju obetovať v prospech hodnoty inej, menej významnej. Aby išlo o konanie v krajnej núdzi, pre existenciu tejto okolnosti vylučujúcej protiprávnosť musia byť kumulatívne (súčasne) splnené nasledovné podmienky:

- musí ísť o odvracanie nebezpečenstva,
- musí ísť o nebezpečenstvo, ktoré hrozí záujmu chránenému Trestným zákonom,
- nebezpečenstvo musí hroziť priamo (bezprostredne),
- za daných okolností nie je možné nebezpečenstvo odvrátiť iným spôsobom (zásada subsidiarity),
- spôsobený následok nesmie byť zjavne závažnejší ako ten, ktorý hrozil (zásada proporcionality),
- ten, komu nebezpečenstvo hrozí, nie je povinný ho znášať.

Z uvedeného zrejme, že primárnou podmienkou je existencia bezprostredne hroziaceho nebezpečenstva pre záujem chránený trestným zákonom (konkrétnu spoločenskú hodnotu). Až v prípade jej existencie prichádza do úvahy posudzovanie splnenia ďalších (vyššie označených) podmienok krajnej núdze (ktoré vyjadrujú najmä zásady proporcionality a subsidiarity).

Z povahy legálnej definície krajnej núdze nejde o trestnoprávny inštitút preventívneho charakteru určený na predchádzanie len eventuálnej škody, ktorá spoločenskej hodnote môže vzniknúť vo vzdialenejšej budúcnosti.

V premietnutí tohto záveru do situácie v posudzovanej trestnej veci to znamená, že nebezpečenstvom v uvedenom zmysle nie je ani akékoľvek zhoršenie zdravotného stavu blízkej osoby, a zvlášť také, ktoré nevykazuje známky potreby akútnej lekárskej pomoci, aby tak ospravedlnilo nerešpektovanie súdom právoplatne uloženého trestu zákazu činnosti viesť motorové vozidlá zo strany osoby snažiacej sa o pomoc osobe s takýmto nie akútnym zdravotným problémom, jej urýchlenným prevozom do zdravotníckeho zariadenia.

Dokonca aj v prípade, ak by existoval stav nastolený obvineným v rámci jeho obrany (teda hypoteticky, už odhliadnuc od inak logických záverov odvolacieho súdu o účelovosti takej jeho obrany), nešlo by o konanie v krajnej núdzi (ani podstaty v nej), pretože obvinený (podľa jeho vlastných tvrdení) by zachraňoval hodnotu ochrany zdravia svojej družky spôsobom, ktorý na ochranu jej zdravia potrebný nebol a za cenu obetovania hodnoty spočívajúcej v povinnosti rešpektovať právoplatným súdnym rozhodnutím uložený zákaz vedenia motorového vozidla osobou nespôsobilou a nespoľahlivou na jeho vedenie (tento záver je vyjadrený v právoplatnom odsudzujúcom rozhodnutí obvineného, ktorým mu bol uložený zákaz činnosti viesť motorové vozidlá), pretože zákaz takejto činnosti v sebe neobsahuje len represívny prvok sankcie za spáchaný trestný čin, ale aj prvok ochrany spoločnosti (najmä jej bezpečnosti v zmysle ochrany zdravia a života iných) zamedzením možnosti osobám nespôsobilým alebo nespoľahlivým pri vedení motorového vozidla ohrozovať zdravie, životy a majetok iných.

Podľa stanoviska trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu publikovaného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 29/2011:

Základnou podmienkou konania v krajnej núdzi podľa § 24, ods. 2 Trestného zákona, ako okolnosti vylučujúcej protiprávnosť činu, je skutočnosť, že nebezpečenstvo priamo hroziace záujmu chránenému Trestným zákonom nebolo možné za daných okolností odvrátiť inak. Uvedená zákonná podmienka znamená nevyhnutnosť uplatniť pri hodnotení, či išlo o krajnú núdzu, zásadu proporcionality a zásadu subsidiarity, ktorá vyjadruje podmienku, aby sa vyčerpali všetky iné možnosti na zamedzenie hroziaceho nebezpečenstva, ak to konkrétne okolnosti prípadu umožňujú.

V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (ako už bolo uvedené) nie je možné z pozície dovolacieho súdu posudzovať správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov v intenciách § 2 ods. 12 Trestného poriadku, pričom samotný nesúhlas obvineného ako dovolateľa, s dôkazy hodnotiacimi úvahami súdov v pôvodnom konaní, nezakladá akýkoľvek dovolací dôvod. So zreteľom na uvedené závery odvolacieho súdu, ktorým je dovolací súd viazaný, nebol naplnený dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Vo svojej podstate obvinený v podanom dovolaní len vlastným spôsobom interpretoval, hodnotil vo veci vykonané dôkazy, namietajúc pritom spôsob ich hodnotenia súdmi oboch inštancií v pôvodnom konaní, čo je však argumentácia vecne nenaplnňajúca dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Z pohľadu dovolateľom vytýkaných chýb tak napadnutým rozhodnutím ani konaním, ktoré mu predchádzalo, nebol naplnený akýkoľvek dovolací dôvod, ani dovolateľom priamo uplatnený ani iný z dovolacích dôvodov, pod ktoré by ním uvedené námietky inak bolo možné podradiť (subsumovať).

Dovolací súd preto na neverejnom zasadnutí uznesením podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného odmietol, pretože je zřejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

Toto rozhodnutie prijal senát jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.